Globus, 28.9.2018, str. 80, A3

Evidencijski broj / Article ID: 18225871
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

OSAMLJENI GENIJ U KRIZI

Drugi dio predstave je suvremeno kazalište, gdje nikad niste sigurni igra li glumac sebe ili nekog drugog

O KAZALIŠTU

SNJEŽANA PAVIĆ

Moćne slike uvlače gledatelja u krležijansko pitanje stvaranja: kad čovjek u potrazi za ljudskim, zajedničkim, ode predaleko od ljudi

Naše, a svjetsko, tako izgleda predstava "Michelangelo" redatelja Sebastijana Horvata po ranoj drami Miroslava Krleže, u izvedbi Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca u Rijeci. Spektakularni su scenografija, glazba, scenski pokret: kao da gledate predstavu velikog kazališta daleko bogatije zemlje. Riječki HNK ima fantastične glumce, a ovdje su im se pridružili članovi zbora HNK. Riječ je o koprodukciji s Dubrovačkim ljetnim igrama, gdje je predstava imala premijeru, a prošlog je tjedna bila riječka premijera.

Predstava je neobična i zbunjuje gledatelja, dok ga vizualno opčinjava. Redatelj Horvat i dramaturg Milan Marković Matthis dugo, gotovo doslovno prate Krležu i lik osamljenog genija Michelangela u stvaralačkoj krizi dok radi na svodu Sikstinske kapele. Taj prvi, Krležin dio dan je u bombastičnim pokretnim slikama, s drastičnim izmjenama scene i kostima. Igor Vasiljev magično je sparío video sa scenografijom, oduševljavaju kostimi Belinde Radulović, moćnu glazbu potpisuje Karmina Šilec, a Ivana Kalc scenski pokret koji će vas zavesti i smutiti.

Moćne kazališne slike totalno uvlače gledatelja u krležijansko pitanje stvaranja: kad čovjek u potrazi za ljudskim, zajedničkim, ode predaleko od ljudi. Ja samo želim živjeti, očajan je Michelangelo, a život je uvijek negdje drugdje - u njegovu slučaju u krčmi. Rakan Rushaidat precizan je, nepatetičan Michelangelo, kreativac u dubokoj egzistencijalnoj i kreativnoj krizi. Ni s čim što napravi nije zadovoljan, a novca je nestalo. Veliki umjetnik je onaj koji ne pristaje, onaj bolji i veći od nas. Na kraju ipak pogne kičmu i pokupi bačen novac. Jer on je čovjek i treba mu novac, bez kojeg ne bi bilo ni predstave ni ovog teksta.

Miroslav Krleža
Michelangelo
HNK Ivana pl. Zajca, Rijeka, 2018.
Režija: Sebastijan Horvat
Adaptacija i dramaturgija: Milan Marković Matthis
Glume: Rakan Rushaidat, Aleksandar Cvjetković, Tanja Smoje, Nikola Nedić, Olivera Baljak, Jerko Marčić, Jasmin Mekić, Jelena Lopatić i dr.

Taj prvi dio predstave sastoji se od dinamične izmjene različitih scenskih slika s dvadesetak i više osebujnih likova na sceni koji se brzo kreću u pomaknutoj koreografiji. Drugi dio je suvremeno, autoreferencijalno kazalište, gdje nikad niste sigurni igra li glumac u tom trenutku sebe ili nekog drugog. Taj dio igraju u dijalogu s Frljićevim Pirandellom u Kerempuhu i frljićevskim provokatorskim teatrom. Kao da se nagrađivani slovenski redatelj (radio u HNK Zajc "Nad grobom glupe Europe", također po Krleži, prije toga u Gavelli "Hrvatskog boga Marsa") igrao postavljanja Krleže, samo da bi u drugom dijelu, bez tih trica i kučina od spektakularne scene, kostima, glazbe i koreografije, mogao postaviti prava pitanja: za koga mi ovo uopće radimo? Čemu dotirano kazalište? Čemu ova predstava, za koga? Meni, viknula bih, ali komunikacija s publikom tu nije predviđena.

Umjesto Michelangela, tu imamo kazališnog redatelja u krizi. Igra ga sjajni Jerko Marčić. On ne drži uzvišene monologe niti se brine o pokidanim paukovim mrežama, nego ga strah i nesigurnost lupaju na agresiju, pa vrijeđa i zlostavlja. Umjesto da niže krležijanske rečenice autorefleksije genija (danas znamo da je manija veličine izraz kompleksa manje vrijednosti), on poput svih nas svoje mane i probleme projicira u druge, pa su mu svi drugi krivi što su glupi i netalentirani.

I taman kad pomislite da nedostaje jedan sočan monolog, eto Nikole Nedića. Prvo je igrao u "Generaciji 91.-95." Boruta Šeparovića u Zekaemu, zatim ga je Frljić zvao u svoje riječke predstave, da bi s ovom predstavom dokazao da je izrastao u ozbiljnog glumca. Nedić priča o prijatelju koji je jedne večeri samo otišao i ostavio ga samoga. Sad i da ode, prekasno je, boji se da bi on i u Rimu i u Beču vidio iste gluposti koje mu ovdje bodu oči, gušeći onaj prostor u koji bi moralo stati nešto vrijedno. I to je to, za to igrate predstave, za nas koji još nismo emigrirali i imamo potrebu doživjeti nešto izvan Dnevnika i flore i faune socijalnih mreža.

Izvanredni su Jasmin Mekić, Jelena Lopatić, Tanja Smoje, Olivera Baljak, Dean Krivačić, odličan Aleksandar Cvjetković, kao i Edi Ćelić, Giuseppe Nicodemo i Marija Tadić. Najmanje tri predstave riječkog HNK u vrhu su ovogodišnje domaće produkcije: "Woyzeck" Anice Tomić, "Predsjednice" Bojane Lazić i ova. ■

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr